

Förbandsbesöksrapport

Militärregion Väst (MR V)

17 oktober 2022

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntrar vi även andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden. Pliktrådet strävar efter att bidra till att förbanden kan utbilda starka krigsförband.

Rapporten utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Denna rapport delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktion inom Försvarsmakten genom VIDAR. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet.

Deltagare:

Majken Hallbygård

Andreas Ottosson

Innehåll

Information om förbundet	3
Spontana intryck.....	3
Organisation	3
Arbetsmiljö & säkerhet.....	3
Fysisk belastning.....	3
Psykisk hälsa	3
Försvarshälsan.....	4
Attityder	4
Utrustning.....	4
Avbruten utbildning	5
Resor.....	5
Boendemiljö & vistelseutrymmen.....	5
Hållbarhet.....	5
Medinflytande	5
Information och mönstring	5
Meningsfull fritid	5
Soldathem	6
Avslutning.....	6

Information om förbandet

MR V är placerat i Villingsberg vilket är ungefär 1,5 mil från Karlskoga. Värnpliktsutbildningen vid förbandet startade år 2020. Under 2024 kommer A 9 tilldelas uppgiften att utbilda värnpliktiga i Villingsberg med anledning av att de då återuppstartade förbandet övertar MR V:s lokaler och område.

I dagsläget utbildas 23 värnpliktiga gruppchefer vid MR V och efter jul kommer 75 ytterligare värnpliktiga ansluta. Förbandet genomför inryck i september och januari. Utbildningen är 9 respektive 6 månader lång och gemensam MUCK genomförs i juli. De värnpliktiga utbildas vid ett kompani, Näs kompani. I dagsläget är de värnpliktiga placerade på samma pluton men efter inrycket i januari kommer de delas upp på tre plutoner.

Spontana intryck

Sammanhållningen, den goda jargongen och skratten bland de värnpliktiga genomsyrar hela besöket. Pliktrådets främsta anmärkningar är infrastrukturella utmaningar men de värnpliktiga uppmärksammar oss på oroväckande kommentarer och beteenden bland individuella anställda och deras sätt att tala till truppen. Detta tas på allvar och Pliktrådet lämnar förbandet i en stark förhoppning om att jargongproblemen kommer hanteras inom kort. Befälslagets samarbetsvilja och öppenhet gentemot oss genererar ett positivt besök med konstruktiva samtal.

Organisation

Värnpliktsutbildningen vid MR V utgör endast en liten del av MR V:s verksamhet. Förbandet har sin ledning placerad under Skövde Garnison, medan värnpliktsutbildningen sker på Villingsbergs Skjutfält, som lyder under P4 Skaraborgs Regemente. Det medför att Näs kompani hanterar en hel del infrastrukturella svårigheter. Funktioner som Soldathem, Försvarshälsa och förråd är därmed placerade i Skövde, ungefär två timmars bilfärd från Vinningsberg. Dessutom utgår även en del av de viktiga funktionerna, såsom Lokalt medinflytandeansvarig_(LMA), värnpliktskonsulent och värnplikthandläggare, från Skövde. Trots dessa utmaningar har förbandet, genom kreativa lösningar och anställda som tänker utanför ramarna, lyckats ta fram en fungerande värnpliktsutbildning.

Arbetsmiljö & säkerhet

Antalet värnpliktiga som är inkallade till grundutbildning är precis så många som lokalerna klarar av att husera. Korridoren är minimal, toaletterna upplevs som få och sängplatserna räcker precis till. De flesta lokaler är fräscha med undantag för Försvarshälsan. Korridoren på kasernerna upplevs så pass smala att vård av materiel med plutoner blir för trångt. De värnpliktiga upplever att dagrummet och den lilla matsalen är de största problemen kopplat till lokalernas storlek.

Fysisk belastning

Belastningsstegringen genomförs succesivt. Förbandet och Försvarshälsan beskriver att de samarbetar med att gradvis stegra belastningen i syfte att minimera antalet skadeantalet bland de värnpliktiga. Detta verkar fungera väl då skadeläget upplevs som normalt.

Psykisk hälsa

Adjutanten är vid tillfället för besöket på adjutantutbildning vid Karlberg. Hon och värnpliktskonsulenten har delat ut sina telefonnummer till de värnpliktiga, vilket underlättar tillgången till dessa stödfunktioner vilket är av extra vikt då Försvarshälsan inte har någon anställd

psykolog. Frånvaron av psykolog har hanterats genom att hyra in psykologer externt. Vi ser det som en fungerande lösning men de är önskvärt att få denna viktiga funktion på plats. Försvarshälsan meddelar att rekryteringen av en psykolog varit igång under en längre tid men att de ännu inte lyckats hitta någon lämplig för tjänsten. Vi uppmanar till att högt prioritera denna rekrytering och hoppas att det snart finns en lämplig kandidat till tjänsten.

Försvarshälsan

Försvarshälsan är på plats i Villingsberg under tisdagar och onsdagar. Övriga dagar finns de tillgängliga för rådgivning över telefon. De värnpliktiga upplever att systemet fungerar bra men att de ibland väntar någon dag med att söka vård med anledning av att de inväntar att Försvarshälsans personal ska vara på plats.

Försvarshälsans lokal är i dagsläget en byggarbetsplats med byggställningar, spikar genom ytterväggarna, isolering liggandes på golvet inne i personalutrymmet och en instängd känsla som inte bidrar till en bra arbetsmiljö för de anställda eller uppnår minimikraven för en vårdlokal.

Försvarshälsans personal vittnar om att byggfirman är där mycket sällan och att ombyggnationen i princip stått still sedan innan sommaren. I slutet av rapporten finns bifogade bilder på de lokaler som skadade och sjuka värnpliktiga och anställda vid MR V vårdas i. Behovet av nya lokaler för att vårda sjuka och skadade vid förbandet är högst akut. Plikträdet upplever arbetsmiljön för de anställda vid Försvarshälsan långt ifrån acceptabel. Att lokalerna dessutom är avsedda för att vårda patienter är undermåligt. Plikträdet vill tydliggöra att Försvarshälsans personal gör ett fantastiskt arbete trots de bristande arbetsförhållanden de tilldelats.

Attityder

Förbandet arbetar aktivt med att motverka attitydproblem. Detta exempelvis genom att ge samtliga anställda en årligt återkommande utbildning i värdegrund och befälsföring. När vi lyfter en oro kring anställda som av de värnpliktiga beskrivs som "kaxiga" och att de "måste hävda sig" samt en officer som uttryckt att de värnpliktiga är "kokta i skit" blir förbandsledningen därför något förvånade. Kompanichefen försäkrar oss om att de ska genomföras återtag på värdegrundsutbildningen samt individuella samtal med berörda individer med anledning av upplysningen.

De värnpliktiga beskriver att de inte riktigt förstår MR V:s roll i Försvarsmakten. De ställer frågor om vad skillnaderna är på skyttesoldater på en militärregion och vid större regementen. Kompanichefen berättar att detta informerats om vid inryck men att de ska göras återtag på denna information i syfte att få de värnpliktiga att förstå sin roll i en större kontext och därmed förhoppningsvis motivera dem ytterligare.

Utrustning

Som tidigare beskrivits är det stora förrådet förlagt i Skövde. Vid inryck körs de värnpliktiga dit för att hämta utrustning. Enklare tvättbyte och persedelbyte genomförs i Villingsberg men förrådet har begränsat med storlekar av personlig utrustning.

Likt många andra förband saknar MR V tillgång till baskrar. Föregående värnpliktskull genomförde baskerceremoni utan baskrar och i dagsläget ser ineliggande kull ut att hamna i samma situation. Dessutom upplevs problem med kvinnliga underkläder. MR V har valt att köpa in sportbh:ar till sina kvinnliga värnpliktiga då den tilldelade materielen orsakar skav och utslag.

Avbruten utbildning

I år har en person avslutat sin utbildning vid förbandet. Detta på grund av tidigare skada. Generellt är detta den främsta orsaken till samtliga avrustningar vid MR V under de senaste åren.

Resor

Enligt de värnpliktiga fungerar resorna bra. Bussen till förbandet går ofta från både Örebro och Karlskoga. Det tar ca 15 minuter att gå från busshållplatsen. De flesta värnpliktiga reser genom Örebro och tågförbindelsen dit är frekvent. De värnpliktiga har vid besöket nyligen tilldelats SJ rekrytkort vilket underlättar resandet ytterligare.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

Vid besöket bor samtliga 23 värnpliktiga i en kasern. De bor två och två i respektive logement. Efter inrycket i januari då antalet värnpliktiga fyrdubblas kommer de värnpliktiga delas upp på två kaserner med 50 boende i varje kasern. De värnpliktiga beskriver en oro inför hur de ska fungera rent praktiskt då kasernen, som redan upplevs som trång, blir ännu trängre. Torkrummet blir ofta fullt då hela plutonen ska torka sina grejer. I kasernbyggnaden finns tvättmaskiner och torktumlare vilket är mycket positivt. Fyra duschar och fem toaletter i respektive kasern är dock för få. Fler duschar finns i en annan byggnad men oron från de värnpliktiga är enligt Pliktrådets bedömning befogad. Efter jul fyller förbandet sitt absoluta maxantal med 100 värnpliktiga och samtliga sängplatser är därmed fyllda.

Hållbarhet

Inga anmärkningar.

Medinflytande

De värnpliktiga beskriver ett medinflytandesystem som tycks fungera. I och med den korta tiden sedan inryck har ingen kompaninämnd genomförts men kompanichefen meddelar att den ligger nära i tid. Vidare beskriver han att förbandet stöter på problem kopplat till Värnpliktskongressens placering i tid. Förbandet är mitt under befattningsutbildningen och en vecka på kongressen kan i vissa fall innebära att befattningar måste ändras. Detta är något som Pliktrådet finner olyckligt men vi är införstådda i problematiken. Samtidigt bekräftas att de värnpliktiga tydligt informeras om detta innan de kandiderar och att Värnpliktskongressen är något förbandet ändå uppmanar till att delta på, vilket i sin tur är mycket positivt.

Information och mönstring

Kompanichefen beskriver svårigheter rörande att värnpliktiga skrivs in till att bli stridssjukvårdare. Då stridssjukvårdare inte längre är en värnpliktsbefattning utblandas de istället till att bli gruppsjukvårdare. I många fall skapar detta en besvikelse hos de individer som drabbas av befattningsbytet. Här måste Försvarsmakten kommunicera med Plikt och Prövningsverket i syfte att undvika felaktigheterna kopplat till stridssjukvårdarutbildningen.

Meningsfull fritid

De värnpliktiga beskriver att de får sluta tidigare i de fall uppgiften löses tidigare än planerat. Detta ser Pliktrådet mycket positivt på. De beskriver vidare att de inte vet vad de ska göra då de är lediga

med anledning av att utbildningen är placerad i Villingsberg, en plats utan affärer, restauranger och fritidsaktiviteter. Vi får dock förklarat för oss från befälen att kompaniet snart kommer tilldelas fordon som de värnpliktiga, med körorder, kommer tillåtas nyttja utanför tjänstetid i syfte att åka till affären och liknande. Vidare beskriver de värnpliktiga att de inte får plats alla samtidigt i dagrummet men att lokalen de äter kvällsfika i delvis används som dagrum. Det finns pingisbord, TV, PS4 och WiFi att använda under ledig tid vilket uppskattas.

Soldathem

Soldathemmet gör ett bra arbete trots svårigheter att det har utgångspunkt i Skövde, två timmar från Villingsberg. Det finns inte en särskild Soldathemslokal eller byggnad på förbandet. Istället får Soldathemmet låna en del av förbandets matsal som är avskild från resten av matsalen. Vid dagen för förbandsbesöket anordnade Soldathemmet en våffelkväll för de värnpliktiga vilket de uppskattade. Soldathemmet har införskaffat ett pingisbord och planerar att skaffa soffor till lokalen där de värnpliktiga även hämtar och äter sin kvällsfika, i syfte att ge komplement till dagrummet. Samarbetet mellan Soldathemmet och MR V upplevs som bra men en särskild byggnad eller lokal önskas så att soldathemsverksamhet lättare kan bedrivas. Vi uppmanar förbandet att fortsätta meddela Soldathemmet då de värnpliktiga har lediga kvällar i syfte att fler aktiviteter ska kunna planeras in och genomföras.

Avslutning

Pliktrådet hoppas att vi med denna rapport har förmedlat våra intryck på ett konstruktivt sätt. MR V visade öppenhet och en stark vilka att förändra sådant vi påpekade under dagen. Vi vill tacka de anställda och värnpliktiga vi mötte under dagen samt rikta ett extra tack till kompanichefen, Ulf Brandt, som planerade besöket. Slutligen vill vi förmedla att vi ser fram emot ett fortsatt gott samarbete mellan Pliktrådet och MR V.

Tack för ett givande besök,

Majken Hallbygård

070 – 848 59 79

Andreas Ottosson

070 – 848 61 84

